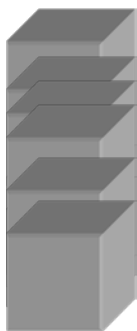
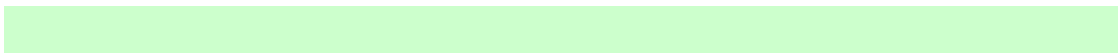

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ : ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

*Βαγγέλης Βιδάλης
Ομιλος Σκακιστών Τριανδρίας (Ο.Σ.ΤΡΙΑ.)
Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος 2002*

1. ΣΥΛΛΟΓΟΣ: Η ΒΑΣΗ ΤΗΣ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΠΥΡΑΜΙΔΑΣ

ο 1.1 «Σύλλογος: το κύτταρο της σκακιστικής ζωής»

Ολοι αναπολούμε με νοσταλγία την πρώτη μας επίσκεψη στο χώρο με τις σκακιέρες και τις ασπρόμαυρες φιγούρες πάνω σ' αυτές, τη χαρά που νοιώσαμε με τις πρώτες και αξέχαστες νίκες μας, όταν παιδιά κάναμε όνειρα για επιτυχίες και τίτλους. Ο σύλλογος μάς πρόσφερε νέους φίλους, καλλιέργησε το πνεύμα και ανέπτυξε την αθλητική μας υπόσταση.

Ο σύλλογος είναι η μεγάλη αθλητική (και όχι μόνον) οικογένεια για πολλούς νέους. Είναι ο χώρος που το παιδί, ο προέφηβος, ο έφηβος, η νεάνιδα αναπτύσσεται, ωριμάζει, αποκτά κοινωνικές σχέσεις. Ειδικά για το σκάκι, ο σύλλογος έχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία για τα νέα –σε ηλικία- μέλη του, αφού το σκάκι δεν είναι μόνον άθλημα.

Γι' αυτό, δικαίως ο σύλλογος θεωρείται ως ο ακρογωνιαίος λίθος της σκακιστικής κοινότητας, παρ' ότι το σκάκι θεωρείται ατομική δραστηριότητα.

Ακόμη και σήμερα, που η παγκοσμιοποίηση μεταβάλλει τις κοινωνικές συνθήκες, μεταλλάσσονται ήθη και συνήθειες δεκαετιών, αλλάζουν οι τρόποι με τους οποίους διαμορφώνονται οι δεσμοί και οι σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων, ο (σκακιστικός) σύλλογος εξακολουθεί να διατηρεί (έστω και μειωμένα) τα στοιχεία εκείνα που προσελκύουν τους νέους για συλλογικές προσπάθειες και κοινές δράσεις στον αθλητικό στίβο.

Σύμφωνα με επίσημα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας – *παραρτήματα των συμπερασμάτων της προεδρίας, 12/2000, «Εξέλιξη και προοπτικές της κοινοτικής δράσης στον τομέα του αθλητισμού»*: έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - Βρυξέλλες 09/1998, 9^ο Ευρωπαϊκό φόρουμ αθλητισμού – *συμπεράσματα της ομάδας εργασίας σχετικά με την ειδική φύση του αθλητισμού* – Λίλ, 10/2000), ο αθλητισμός είναι δραστηριότητα του ανθρώπου που βασίζεται σε ουσιαστικές κοινωνικές, εκπαιδευτικές και πολιτισμικές αξίες. Αποτελεί παράγοντα ένταξης και συμμετοχής στην κοινωνική ζωή, ανοχής, αποδοχής των διαφορών και τήρησης των κανόνων. Ο αθλητισμός είναι πηγή ευεξίας και προσωπικής ολοκλήρωσης, είναι επωφελής για την υγεία, αποτελεί μία σημαντική συνιστώσα του ελεύθερου χρόνου και της ατομικής και συλλογικής διασκέδασης, μπορεί να βοηθήσει στη δημιουργία κοινών αξιών αλληλεγγύης και ανιδιοτέλειας.

Επιπλέον, υπογραμμίζεται ότι η αθλητική δραστηριότητα πρέπει να είναι προσιτή σε όλες και όλους, στο πλαίσιο σεβασμού των προσδοκιών και των ικανοτήτων του κάθε ατόμου, καθώς και στο πλαίσιο της ποικιλομορφίας των αγωνιστικών και ερασιτεχνικών πρακτικών, συλλογικών ή ατομικών. Ο αθλητισμός είναι επίσης ένας τομέας που χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα από την ανάπτυξη της εθελοντικής εργασίας-κυρίως μέσω των συλλόγων- ως έκφρασης της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Όλες οι παραπάνω αναφορές γίνονται για τον ερασιτεχνικό αθλητισμό και φυσικά για τον ερασιτεχνικό σύλλογο. Είναι προφανές ότι το σκάκι στην Ελλάδα ήταν και είναι ερασιτεχνικό, και φυσικά οι απόψεις που ακολουθούν διέπονται από αυτό το πλαίσιο, χωρίς όμως να παραγνωρίζεται το δικαίωμα ενός σκακιστή να ακολουθήσει τον επαγγελματικό δρόμο. Εξ άλλου η επαγγελματική αποκατάσταση ατόμων που ασχολούνται με τον αθλητισμό (αθλητές, προπονητές, διοργανωτές) είναι επιθυμητή, αρκεί να μην στηρίζεται σε ευκαιριακή βάση.

Σε τελική ανάλυση, η επιλογή οργάνωσης του αθλητισμού –και ειδικά του σκακιού- σε ερασιτεχνικούς συλλόγους αποτελεί κοινωνική και πολιτική τοποθέτηση και όχι απλά μία τεχνική αντιμετώπιση των αναγκών του αθλητικού κινήματος.

ο 1.2 Καταστατικό της ΕΣΟ

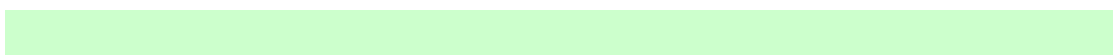
Στο άρθρο 3 του καταστατικού της ΕΣΟ (Ιούλιος 2000) αναφέρεται πως: *«μέλη της ΕΣΟ γίνονται σωματεία των οποίων ο σκοπός τους είναι η ανάπτυξη και διάδοση του αθλητισμού με την ίδρυση και λειτουργία τμημάτων καλλιέργειας διαφόρων κλάδων άθλησης και ειδικότερα τμήματος ζατρικίου»*

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι –όπως αναγράφεται στο άρθρο 1 του καταστατικού της ΕΣΟ- τα σωματεία-μέλη της έχουν διοικητική και οικονομική αυτονομία και δεν επιτρέπεται η όποια επέμβαση της Ομοσπονδίας σ' αυτές.

ο 1.3 Νέος Αθλητικός Νόμος (Κεφάλαιο Α' – άρθρα 1-9)

Το Άρθρο 1 του νέου αθλητικού νόμου ορίζει την έννοια και τους σκοπούς του αθλητικού σωματείου που :«είναι ... η ένωση φυσικών προσώπων, και έχει ως κύριο σκοπό τη συστηματική καλλιέργεια και την ανάπτυξη των δυνατοτήτων των αθλητών της για τη συμμετοχή τους σε αθλητικούς αγώνες»

Το Α' κεφάλαιο του νόμου (9 άρθρα συνολικά) αναφέρεται στο αθλητικό σωματείο, τα μέλη του, το διοικητικό συμβούλιο, στις συνελεύσεις, στις αρχαιρεσίες, τα βιβλία που πρέπει να τηρούνται, στις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά του και στις συγχωνεύσεις (σωματείων). Ειδικές αναφορές στα άρθρα αυτά γίνονται στις επί μέρους ενότητες που ακολουθούν.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ – Η ΠΟΡΕΙΑ ΩΣ ΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

ο 2.1 Στατιστικά στοιχεία (αριθμός εγγεγραμμένων σωματείων, αθλητών, διαιτητών)

Η Ελληνική Σκακιστική Ομοσπονδία (ΕΣΟ) ιδρύθηκε το 1948, με έδρα την Αθήνα, και αναγνωρίστηκε στο πρωτοδικείο το 1951. Όμως στη χώρα μας υπήρξαν αμιγώς σκακιστικά σωματεία που είχαν ιδρυθεί πολλά χρόνια πριν.

Το πρώτο σωματείο είναι ο «Σύνδεσμος Παικτών Ζατρικίου Κέρκυρας»: ιδρύθηκε στις 9 Απριλίου 1923.

Το 1931 ιδρύεται –στην Αθήνα- η «Ενωσις Ελλήνων Σκακιστών», της οποίας το καταστατικό εγκρίνεται από το πρωτοδικείο Αθηνών το 1936! Η ΕΕΣ ήταν και πρώτος σύλλογος που καλλιέργησε συστηματικά το γυναικείο σκάκι.

Τον Φεβρουάριο του 1942 ιδρύθηκε ο δεύτερος Αθηναϊκός σύλλογος, ο «Φιλοσκακικός Σύλλογος Αθηνών» (αναγνωρίστηκε από το πρωτοδικείο τον Αύγουστο του 1945), ο οποίος αριθμούσε 60 μέλη τον Δεκέμβριο του 1944.

Λίγο μετά την απελευθέρωση της χώρας, το Νοέμβριο του 1944, υπογράφηκε το ιδρυτικό του «Συνδέσμου Αθηναίων Σκακιστών».

Ενδεικτικά παρατίθενται τα έτη ίδρυσης ορισμένων από τους ιστορικότερους σκακιστικούς συλλόγους της χώρας:

1945	Σκακιστικός Ομιλος Παγκρατίου
1946	Πειραϊκός Ομιλος Σκακιστών
1946	Σκακιστικό τμήμα Ο.Φ.Ο. Νίκαιας
1952	Ενωσις Σκακιστών Θεσσαλονίκης
1955	Σ. Ο. Καλλιθέας
1965	Σκακιστικός Ομιλος Ηλιούπολης

Όλα τα παραπάνω στοιχεία περιέχονται στο βιβλίο του Κώστα Χατζιώτη «Το σκάκι στην Ελλάδα», (Σκύφος εκδοτική, Αθήνα 1984),

Εως τις 31 Αυγούστου 1967, το σκάκι δεν ήταν παρά ένα «τεχνικό παίγνιο» για την ελληνική πολιτεία. Με ενέργειες του τότε Γ.Γ.Α. Κ. Ασλανίδη –φίλου του σκακιού- το σκάκι αναγνωρίστηκε ως «πνευματικό άθλημα» και επετράπη στους σκακιστές να δημιουργούν αθλητικά σκακιστικά σωματεία. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο τέλος του 1969 υπήρχαν μόλις 23 σωματεία, ενώ οκτώ μήνες αργότερα ο αριθμός έφθασε τα 49, ενώ άλλα 17 προστέθηκαν το 1971 (συνολικά 66).

Ο ακόλουθος πίνακας (στοιχεία ΕΣΟ –9/2002- και περιοδικά «Ελληνικά Σκακιστικά Χρονικά» - τεύχη 1-3/1970, «Ελληνικό Σκάκι» - τεύχος 1/1980) είναι χαρακτηριστικός της εξέλιξης του αριθμού των σκακιστικών τμημάτων ή/και σωματείων:

12/1969	23 σωματεία
---------	-------------

07/1970	49
12/1971	66
01/1980	107
12/1989	231
09/2002	363 σωματεία

Τον Σεπτέμβριο του 2002, -σύμφωνα με στοιχεία που συγκέντρωσαν οι κυρίες *Σταματία Βούλγαρη*, διευθύντρια της ΕΣΟ και *Πηνελόπη Πιτσιγώνη*, υπάλληλος της ΕΣΟ- τα εγγεγραμμένα σωματεία στη δύναμη της ΕΣΟ ανέρχονται σε 363. Από αυτά, ενεργά είναι τα 259 και αδρανή τα 104

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τη γεωγραφική κατανομή των σωματείων (αμιγών, τμημάτων συλλόγων, ενεργών, αδρανών). *[διατηρούμε μία επιφύλαξη για την ορθότητα των στοιχείων, ως προς τη σχέση ενεργών-αδρανών, για την Πελοπόννησο]*

ΓΕΩΓΡΑΦ. ΠΕΡΙΦΕΡ.	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΝΕΡΓΑ	ΑΔΡΑΝΗ	ΑΜΙΓΗ ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΑ		ΤΜΗΜΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΩΝ		
				ΕΝΕΡΓΑ	ΑΔΡΑΝΗ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΝΕΡΓΑ	ΑΔΡΑΝΗ
ΑΤΤΙΚΗ	124	82	42	18	0	106	64	42
ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	102	71	31	31	3	68	40	28
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	63	53	10	14	0	49	38	11
ΚΡΗΤΗ	17	15	2	7	0	10	8	2
ΑΙΓΑΙΟ	18	10	8	3	1	14	7	7
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ - ΘΕΣΣΑΛΙΑ	24	19	5	14	2	8	5	3
ΗΠΕΙΡΟΣ – ΙΟΝΙΟ - ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	15	9	6	6	0	9	3	6
ΣΥΝΟΛΑ				93	6	264	165	99
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	363	259	104	99		264		

Ο πίνακας προσφέρει πολλές χρήσιμες πληροφορίες, εκτός από τις αυτονήτες (π.χ. ότι η Αττική συγκεντρώνει το 34% των σωματείων της χώρας, η Βόρεια Ελλάδα αποτελεί τον δεύτερο –αριθμητικά- πόλο σκακιστικής ανάπτυξης, τα αμιγώς σκακιστικά σωματεία είναι μειοψηφία =27,3%).

- Ο αριθμός των σκακιστικών σωματείων σε πολλές περιφέρειες της χώρας είναι εξαιρετικά μικρός (νησιά βόρειου και νότιου Αιγαίου –εξαιρείται η Κρήτη-, Κυκλάδες, Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα, Ηπειρος, νησιά Ιονίου, Δυτική Ελλάδα). Είναι χαρακτηριστικό ότι ο συνολικός αριθμός των σωματείων στις περιφέρειες αυτές δεν ξεπερνά το 16,5% του συνόλου όλης της χώρας, ποσοστό που μειώνεται περισσότερο για τα ενεργά σωματεία (=14,7%). Και σίγουρα δεν είναι τυχαίο ότι η σκακιστική «παραγωγή» στις περιοχές αυτές είναι σχετικά «φτωχή».
- Το ποσοστό των αδρανών σωματείων σε Αττική, Βόρειο Ελλάδα, Αιγαίο (πλην Κρήτης) και Ηπειρο – Ιόνιο - Δυτική Ελλάδα, ξεπερνά το 30% του συνόλου των

σωματείων σ' αυτές τις γεωγραφικές περιφέρειες. Και αν για τις πρώτες δύο, αυτό δεν φαίνεται να έχει επιπτώσεις ως προς τη σκακιστική τους ανάπτυξη, για τις υπόλοιπες έχει μεγάλη σημασία, με δεδομένο και τον μικρό αριθμό (απόλυτα και ποσοστιαία) των ενεργών σωματείων.

- Δεν είναι τυχαίο και το γεγονός ότι μόλις το 6% των αμιγώς σκακιστικών σωματείων είναι αδρανές, σε σχέση με το 37,5% των σκακιστικών τμημάτων. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι στο σύνολο των ενεργών σωματείων τα αμιγή αποτελούν τη σαφή μειοψηφία (=38%).

Οι εγγεγραμμένοι στη δύναμη της ΕΣΟ σκακιστές-αθλητές ανέρχονται σε 26200. Οι εν ενεργεία αθλητές για το 2001 ήταν 3693, ενώ για το 2000, 3682 (στις αρχές του 1980, οι ενεργοί σκακιστές ήταν 1167 –από 63 σκακιστικούς συλλόγους-, πηγή: 4^{ος} πίνακας αξιολόγησης Ελλήνων σκακιστών).

Οι ενεργοί διαιτητές (κατά το 2002) είναι 333 (το 2001 ήταν 348). Οι ανενεργοί ανέρχονται σε 51.

Συνεπώς, σε κάθε ενεργό σωματείο αναλογούν μόλις 14 ενεργοί αθλητές, ενώ για κάθε εγγεγραμμένο σωματείο αντιστοιχούν 72 εγγεγραμμένοι αθλητές. Σε κάθε ενεργό σωματείο αντιστοιχεί ένας (για την ακρίβεια 1,28) διαιτητής

Μία προσεκτική μελέτη και ο συσχετισμός των στοιχείων που διαθέτει η ΕΣΟ και οι Τοπικές Ενώσεις, για τα σωματεία (έτος ίδρυσης, έδρα, κ.ά.), και τους εγγεγραμμένους σκακιστές (τόσο με αθλητικό δελτίο, όσο και στους εθνικούς πίνακες αξιολόγησης ΕΛΟ) θα προσέφεραν πολλά χρήσιμα συμπεράσματα, που θα βοηθούσαν να ξεπεραστούν προβλήματα και να υποστηριχθεί η ανάπτυξη του σκακιού είτε σε περιφερειακό επίπεδο, είτε βελτιώνοντας θεσμικά τις συλλογικές δομές.

Συνοπτικά, για το «σύγχρονο» ελληνικό σκάκι, 4 είναι οι χρονιές-σταθμοί, όσον αφορά την οργανωτική-αγωνιστική του ανάπτυξη:

- **1969-70:** Οργάνωση της ΕΣΟ – ίδρυση–«νομιμοποίηση» συλλόγων – Δομημένο αγωνιστικό πρόγραμμα
- **1972:** Ματς Φίσερ-Σπάσσκυ: τεράστια προβολή και διάδοση του σκακιού, καθιέρωση των σκακιστικών στηλών στον ελληνικό ημερήσιο τύπο.
- **1984:** Ολυμπιάδα Σκακιού στη Θεσσαλονίκη: καθιέρωση της Ελλάδας στα παγκόσμια σκακιστικά δρώμενα, προβολή και διάδοση του σκακιού, ιδιαίτερα σε μαθητές και νέους, ευρεία περιφερειακή ανάπτυξη, ίδρυση περιφερειακών και τοπικών Ενώσεων (π.χ. ΕΣΣΒΕ)
- **1989-90:** Πρώτα διεθνή όπεν τουρνουά Κερκύρας και Χαλκιδικής: επιμήκυνση της αγωνιστικής περιόδου, ποιοτική αναβάθμιση αγωνιστικών συνθηκών, νέες ευκαιρίες για απόκτηση τίτλων, ενίσχυση του «ημι-επαγγελματισμού» των κορυφαίων σκακιστών

Η τεκμηρίωση της άποψης αυτής προκύπτει από τους αριθμούς των παραπάνω πινάκων, είτε παρουσιάζεται σε επόμενες ενότητες. Τα παραπάνω 4 ορόσημα δεν αποκλείουν άλλα δευτερεύοντα (θεσμικά ή αγωνιστικά) αλλά επίσης πολύ σημαντικά, όπως οι πρώτες μεγάλες διοργανώσεις για το σχολικό σκάκι το 1977, η εκλογή νέας διοίκησης στην ΕΣΟ το 1982, η 6^η θέση της εθνικής γυναικών στην Ολυμπιάδα της Θεσσαλονίκης το 1988 (και η ίδια η Ολυμπιάδα), η κατάκτηση του τίτλου του γκρανμαίτρ από τον Β. Κοτρωνιά το 1989, ο παγκόσμιος τίτλος νεανίδων της Μ. Κουβάτσου το 1999.

ο **2.2 1970: Λίγοι σύλλογοι, μικρή παρουσία στην ελληνική περιφέρεια**
2002: Ποιοτική περιφέρεια, πολυπληθές κέντρο

Οι αναφορές μας ξεκινούν από την αρχή της δεκαετίας του 1970. Νωρίτερα τόσο οι αριθμοί, όσο και η ποιότητα (αγωνιστική, υποδομών) ήταν πολύ φτωχά μεγέθη, ώστε να έχει ουσιαστική σημασία η όποια συγκριτική αναφορά σ' αυτά.

Στα μέσα του 1970, η γεωγραφική κατανομή ήταν (στήλες 3-4-5-6-7 του πίνακα που ακολουθεί. Στις στήλες 1 και 2 παρατίθενται τα ποσοστά % για τα έτη 2002 και 1980):

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
ΠΟΣΟΣΤΟ % 2002 (ενεργά) & ΑΡΙΘ	ΠΟΣΟΣΤΟ% & (ΑΡΙΘ) 1980	ΠΟΣΟΣΤΟ % 1970	ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (ΑΡΙΘ)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘ ΣΩΜ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
31,67 (82)	43,93 (47)	40,82	ΑΤΤΙΚΗ (20)	Αττική	20	40,82
27,41 (71)	9,35 (10)	10,20	ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ (14)	Θεσσαλονίκη	5	10,20
	14,95 (16)	18,40		Κεντρική Μακεδονία	6	12,24
				Δυτική Μακεδονία	3	6,12
				Ανατολ Μακεδονία, Θράκη	0	0
7,34 (19)	10,28 (11)	10,20	ΘΕΣΣΑΛΙΑ – ΣΤΕΡΕΑ (5)	Θεσσαλία	3	6,12
				Στερεά Ελλάδα	2	4,08
20,46 (53?)	10,28 (11)	4,08	ΠΕΛΟΠΟΝ. (2)	Πελοπόννησος	2	4,08
3,47 (9)	1,87 (2)	4,08	ΗΠΕΙΡΟΣ – ΙΟΝΙΟ (2)	Ηπειρος	1	2,04
				Νησιά Ιονίου	1	2,04
3,86 (10)	7,48 (8)	10,20	ΑΙΓΑΙΟ (5)	Νησιά Αιγαίου	5	10,20
5,79 (15)	1,87 (2)	2,04	ΚΡΗΤΗ (1)	Κρήτη	1	2,04
100 (259)	100 (107)	100	(49)	ΣΥΝΟΛΟ	49	100

Η σύγκριση των στηλών 1,2 και 3 δείχνει τη σχετική υστέρηση της περιφέρειας από τα δύο κύρια σκακιστικά κέντρα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Επίσης, χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις της Πελοποννήσου και της Κρήτης (1970: 2 και 1 σωματεία αντίστοιχα, 2002: 53 και 15 ενεργά σωματεία!). Και ενώ είναι

αποδεδειγμένη και πραγματική η σκακιστική ανάπτυξη της μεγαλονήσου, η εικόνα της Πελοποννήσου είναι πλασματική.

ο 2.3 Υποδομές: Ανεπαρκείς και ελλιπείς

Η εικόνα των σκακιστικών συλλόγων, τη δεκαετία του 1970, ήταν μάλλον απαγορευτική. Στην πλειοψηφία τους, οι χώροι ήταν ακατάλληλοι, ο εξοπλισμός φτωχικός και ελλιπής. Ιδιαίτερα τα σκακιστικά χρονόμετρα ήταν είδος εν ανεπαρκεία και συνεπώς το μπλιτς ήταν μία μάλλον σπάνια πολυτέλεια.

(Χαρακτηριστικό είναι ότι τα πρώτα 16 χρονόμετρα της ΕΣΟ ήλθαν τον Μάρτιο του 1960, ενώ τα πρώτα δύο σκακιστικά ρολόγια τα είχε φέρει στη χώρα μας ο Σταύρος Φρυγανάς, το 1935 - πηγή: Κ. Χατζιώτης: *το σκάκι στην Ελλάδα*)

Κτίριο

Στο άρθρο 3 του καταστατικού της ΕΣΟ (παραγρ.2, σημείο 1) σημειώνεται πως: «δεν επιτρέπεται η εγγραφή σωματείου στην ΕΣΟ αν δεν έχει στη διάθεσή του αγωνιστικό χώρο ικανό –όπως ορίζεται στον εσωτερικό κανονισμό της ΕΣΟ- για τη διεξαγωγή αγώνων σκακιού»

Παρ' ότι είναι γνωστή η πολύ μέτρια εικόνα που παρουσιάζουν –στην πλειοψηφία τους- οι χώροι των σκακιστικών σωματείων, δεν έγινε ποτέ γνωστό εάν η ΕΣΟ έχει αρνηθεί την εγγραφή σωματείου για το λόγο αυτό.

Η επίπλωση των χώρων περιορίζεται –συνήθως- στα απολύτως αναγκαία καθίσματα και τραπέζια. Επιπλέον υπάρχουν ένα-δύο ντουλάπια για την αποθήκευση του υλικού (χρονόμετρα, γραφική ύλη, παρτιδόφυλλα, δελτία αθλητών). Σπάνια υπάρχει βιβλιοθήκη και τροπαιοθήκη. Η διακόσμηση είναι συνήθως αφίσες σκακιστικών αγώνων και φωτογραφίες από τη δραστηριότητα του συλλόγου. Ο πίνακας ανακοινώσεων φιλοξενεί πίνακες αποτελεσμάτων, φωτοτυπίες δημοσιευμάτων, αγγελίες προσεχών τουρνουά, πίνακες ΕΛΟ.

Ο τηλεπικοινωνιακός εξοπλισμός του συλλόγου ξεκινά από την τηλεφωνική συσκευή, επεκτείνεται στο φαξ και τα τελευταία χρόνια εμπλουτίζεται με τη σύνδεση στο διαδίκτυο. Δυστυχώς, ελάχιστοι είναι οι σύλλογοι που διαθέτουν σήμερα σύνδεση με το διαδίκτυο, αλλά εξυπηρετούνται μέσω της πρόσβασης που έχουν μέλη ή αθλητές τους.

Η ύπαρξη κυλικείου –αν και απαραίτητη- σπανίζει. Η εξυπηρέτηση γίνεται –συνήθως- μέσω γειτονικών καφενείων ή περιπτέρων, ενώ, ορισμένες φορές, οι σκακιστές αυτοεξυπηρετούνται, δημιουργώντας πρόχειρες εγκαταστάσεις.

Σκακιστικό υλικό (Σκακιέρες, χρονόμετρα, σκακιέρες τοίχου- μαγνητικές)

Η ΕΣΟ έχει χορηγήσει από τις αρχές του 70 έως σήμερα (στοιχεία ΕΣΟ) το παρακάτω υλικό στα σωματεία-μέλη της:

- Πλήρη σετ σκακιού: 5292
- Χρονόμετρα τύπου GARDE: 1224
- Μαγνητικές σκακιέρες: 100

Συνεπώς, σε κάθε εγγεγραμμένο σωματείο αντιστοιχούν 14,53 σκακιέρες, 3,36 σκακιστικά χρονόμετρα και 0,27 μαγνητικές σκακιέρες.

Πολλές Ενώσεις, έχουν σκακιστικό υλικό το οποίο και διαθέτουν στις μεγάλες (σε αριθμό συμμετοχών) εκδηλώσεις που γίνονται στην περιοχή τους.

Τα πιο ενεργά σωματεία έχουν φροντίσει να αγοράσουν σκακιέρες και χρονόμετρα και συνεπώς δεν έχουμε πλήρη εικόνα για το σκακιστικό υλικό που αυτά διαθέτουν. Είναι όμως δεδομένο πως τα περισσότερα από αυτά δεν φροντίζουν για την ανανέωση του σκακιστικού εξοπλισμού, με αποτέλεσμα η ποιότητά του να υποβαθμίζεται συνεχώς (π.χ. φθαρμένες ή μουτζουρωμένες σκακιέρες, μισοσπασμένα κομμάτια, ελαττωματικά χρονόμετρα, μαγνητικές σκακιέρες με ελλιπή σετ κομματιών). Ειδικότερα, ελάχιστοι σύλλογοι διαθέτουν τα ηλεκτρονικά χρονόμετρα νέου τύπου, και αυτά σε ελάχιστο αριθμό, με προφανές αποτέλεσμα οι σκακιστές τους να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην προσαρμογή τους όταν τα χρησιμοποιούν σε –επίσημους μάλιστα- αγώνες.

2.4 Οι σχέσεις με την τοπική αυτοδιοίκηση: από την ανυπαρξία στη στενή συνεργασία

Η δεκαετία του 70 είναι η περίοδος που τα περισσότερα σωματεία στην Ελλάδα κάνουν τα πρώτα τους βήματα. Από την άλλη πλευρά, δεν υφίσταται τοπική αυτοδιοίκηση, αφού οι Δήμαρχοι ήταν διορισμένοι από τη δικτατορία των συνταγματαρχών (έως το 74), ενώ στη συνέχεια αναζητούν και διεκδικούν ρόλους και πόρους για τους δήμους και τις Κοινότητές τους.

Μετά το 1981 και τις μεταρρυθμίσεις για την Αυτοδιοίκηση (νόμος για την αποκέντρωση), οι δήμοι και οι Κοινότητες αποκτούν ουσιαστικές αρμοδιότητες και πόρους.

Εν τω μεταξύ, το σκάκι αναπτύσσεται ραγδαία, με τη δημιουργία πολλών νέων συλλόγων. Στη δεκαετία 70-80, ο αριθμός των συλλόγων διπλασιάστηκε και ξεπέρασε τους 100.

Τότε αρχίζουν και οι ουσιαστικές σχέσεις με την τοπική Αυτοδιοίκηση, σε θέματα παροχής στέγης, οικονομικής ενίσχυσης, υποστήριξης εκδηλώσεων και αγώνων.

Από τις κορυφαίες στιγμές αυτών των σχέσεων ήταν το σκακιστικό πρόγραμμα του Δήμου Θεσσαλονίκης για το 1984-85. Με δεδομένη τη διεξαγωγή της σκακιστικής Ολυμπιάδας, στην πόλη της Μακεδονίας, το Νοέμβριο του 1984, ο δήμος διέθεσε – τότε- 10.000.000 δραχμές για ένα υπέρ-ετήσιο πρόγραμμα που περιείχε, μεταξύ άλλων, αγωνιστικές εκδηλώσεις κάθε τύπου, παράλληλες πολιτιστικές εκδηλώσεις (π.χ. έκθεση σκακιστικού γραμματοσήμου, κινηματογράφος και σκάκι, διαγωνισμός σκακιστικής φωτογραφίας) και το σημαντικότερο πρόγραμμα του σχολικού σκακιού, με την επωνυμία «Κίνηση Σκακιού», στο οποίο συμμετείχαν την περίοδο 1984-85, περισσότερα από 1300 παιδιά σε 23 σχολεία της πόλης, υπό την καθοδήγηση 25 σκακιστών-προπονητών.

ο 2.5 Η γέννηση και η ανάπτυξη των τμημάτων υποδομών (παιδών, προέφηβων, νέων, γυναικών)

Τα πρώτα πανελλήνια πρωταθλήματα νέων γίνονται το 1969 (πρωταθλητής Ελλάδας ο σημερινός πρόεδρος της ΕΣΟ Γεώργιος Μακρόπουλος) και αναπτύσσονται ραγδαία μετά το 1971.

Το καλοκαίρι του 1972 γίνεται το ματς του αιώνα: Φίσερ-Σπάσσκυ. Η επίδρασή του ήταν καταλυτική στη διάδοση και την ανάπτυξη του σκακιού, τόσο στην Ελλάδα, όσο και παγκόσμια. Σ' αυτό συνετέλεσε η τεράστια δημοσιότητα και οι πολλαπλές προεκτάσεις που είχε αυτή η «σύγκρουση» εκτός σκακιέρας.

Το γυναικείο σκάκι δημιουργήθηκε ουσιαστικά το 1978 (πρωταθλήτρια γυναικών Ελλάδας η Αρτεμис Φουρίκη, πρωταθλήτρια νεανίδων η Μάρθα Φυρίγου). Από το επόμενο έτος, οι σύλλογοι υποχρεώθηκαν να έχουν μία γυναικεία σκακίερα στη σύνθεση της ομάδας που συμμετέχει στους διασυλλογικούς.

Ετσι, είτε συγκυριακά, είτε πειθαναγκαστικά, ξεκίνησαν οι σύλλογοι να δημιουργούν τμήματα υποδομών. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Ένωση Σκακιστών Θεσσαλονίκης (ΕΣΘ) ήταν από τα πρώτα σωματεία που έκανε ουσιαστική και συστηματική παρέμβαση για τη διάδοση του σκακιού στους νέους, με τη δημιουργία δωρεάν «φροντιστηρίου» το 1970. Τα παιδιά είχαν τη δική τους αίθουσα αγώνων και προπονήσεων, οι προπονητές ήταν υψηλού επιπέδου, και όχι μόνον σκακιστικού, και η «διδασκαλία» βασιζόταν στον 1^ο τόμο του Τριαντάφυλλου Σιαπέρα «Το Σκάκι» (βιβλίο υψηλής ποιότητας που παραμένει best-seller έως και σήμερα).

[Τον Σεπτέμβριο εκείνης της χρονιάς πρωτοκυκλοφορούν τα «Ελληνικά Σκακιστικά Χρονικά», ένα περιοδικό που έμεινε –έως και σήμερα- αξεπέραστο για την ποιότητά του (ολοκληρώνοντας τον κύκλο του στο τέλος του 1973), και που βοήθησε τα μέγιστα στην ενημέρωση των σκακιστών].

Η δημιουργία και η λειτουργία των τμημάτων για τους νέους γίνεται με αποκλειστική πρωτοβουλία ενός ή δύο έμπειρων σκακιστών του κάθε συλλόγου, οι οποίοι, σε καθαρά εθελοντική βάση- εκτελούν χρέη δάσκαλου-προπονητή.

Σήμερα, εκτιμούμε, πως όλοι οι πραγματικά δραστήριοι σύλλογοι διαθέτουν τμήματα υποδομών, ιδιαίτερα για παιδιά δημοτικού σχολείου, με αμοιβόμενους προπονητές και ικανοποιητικό εκπαιδευτικό υπόβαθρο.

ο 2.6 ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Από την αρχή της δεκαετίας του 1970, η ΕΣΟ θεσπίζει ένα εξαιρετικά δομημένο σύστημα αγώνων σε ατομικό επίπεδο.

Οι σύλλογοι διοργανώνουν τα εσωτερικά τους πρωταθλήματα (Γ', Β', Α' κατηγορίας), ακολουθούν τα πρωταθλήματα ΥΜ και μαιτρ, και στο τέλος οι ημιτελικοί και οι τελικοί αγώνες. Οι προκρίσεις είναι καθορισμένες εκ των προτέρων (σε ποσοστά επί των συμμετεχόντων), όπως και οι προϋποθέσεις για την απόκτηση των τίτλων, αφού τότε δεν εφαρμοζόταν σύστημα αξιολόγησης βασισμένο στους βαθμούς ΕΛΟ. Φυσικά δεν υπήρχε και ο σημερινός πληθωρισμός των τίτλων (ΥΜ και μαιτρ).

Η σωστή κατανομή στο χρόνο επέτρεπε και την διεξαγωγή τουρνουά στις περιόδους των Χριστουγέννων και του Πάσχα, ενώ σχεδόν μηδαμινά ήταν τα θερινά τουρνουά.

Η σημερινή κατάσταση είναι πολύ διαφορετική. Τα εσωτερικά πρωταθλήματα των συλλόγων φθίνουν και περιορίζονται κυρίως στους νέους ή στα παιδιά. Οι σκακιστές

της πρώτης ομάδας και οι ενήλικες συμμετέχουν σπάνια σ' αυτά, αφού δεν αποτελούν κρίκο της αλυσίδας για συμμετοχή στους ατομικούς τελικούς.

Αυτό, σε συνδυασμό με τα υποβαθμισμένα διασυλλογικά πρωταθλήματα, έχει απονευρώσει και τους πλέον δραστήριους συλλόγους. Σε αντίβαρο αυτών, ορισμένοι διοργανώνουν όπεν τουρνουά, τα οποία ναι μεν προσφέρουν αγωνιστική δραστηριότητα αλλά συντελούν περιορισμένα στην ενίσχυση της εσωτερικής συνοχής του συλλόγου, η οποία έχει τρωθεί από την περιορισμένη αγωνιστική συνεύρεση της πλειοψηφίας των σκακιστών του.

Αγωνιστική δραστηριότητα των τμημάτων υποδομών

Αντίθετα με τους αγώνες για το ατομικό πρωτάθλημα, οι αγώνες νέων ήταν ελάχιστοι την περίοδο 1969-74. Με εξαίρεση το πρωτάθλημα νέων (προκρίσεις σε επίπεδο μεγάλων συλλόγων ή πόλεων, ημιτελικοί και τελικοί στην Αθήνα), ελάχιστες ήταν οι ευκαιρίες που είχαν οι νέοι –κάτω των 20- για να αγωνιστούν σε αμιγή νεανικά τουρνουά.

Αυτό εξηγείται εύκολα από το γεγονός ότι το ελληνικό σκάκι ξεκινά ουσιαστικά την ανάπτυξή του από το 1969-70. Όπως προαναφέρθηκε, εκείνα τα χρόνια, τόσο ο αριθμός των συλλόγων, όσο και των σκακιστών ήταν ιδιαίτερα μικρός.

Μετά το 1974, η ανάπτυξη του νεανικού σκακιού υπήρξε ραγδαία σε όλα τα επίπεδα, αφού πλέον ο ένας σύλλογος μετά τον άλλο δημιουργούν τμήματα υποδομών.

Το 1978, εμφανίζεται και το γυναικείο σκάκι. Πρώτος ο Επίκουρος Πολίχνης δημιουργεί γυναικείο τμήμα (με οκτώ σκακίστριες), και στη συνέχεια ακολουθούν και –ελάχιστοι– άλλοι.

Με την εμφάνιση και των πρώτων σχολικών αγώνων, παρουσιάζεται μία αγωνιστική «έκρηξη» και υπερπροσφορά αγώνων και εκδηλώσεων προς τους μαθητές και τους νέους. Σήμερα, ο κάθε νέος σκακιστής έχει τη δυνατότητα να συμμετάσχει κάθε χρόνο σε δεκάδες τουρνουά, συλλογικά, τοπικά, πανελλήνια, διεθνή, όπεν ή κλειστά, ατομικά ή ομαδικά.

Η εξέλιξη αυτή κρίνεται θετική και αφήνει πολλές υποσχέσεις για τις προοπτικές του ελληνικού σκακιού: αρκεί να υπάρχει ο απαιτούμενος σχεδιασμός, προγραμματισμός και συντονισμός, τόσο σε εθνικό, όσο και σε τοπικό επίπεδο, ώστε να μην εμφανίζονται αλληλεπικαλύψεις διοργανώσεων ή διαφορετικά κριτήρια προκρίσεων. Ο ανταγωνισμός μεταξύ διεκδικητών μίας μεγάλης διοργάνωσης συνήθως προσφέρει θετικά αποτελέσματα για τους συλλόγους, τους αθλητές και τους συνοδούς τους, αλλά θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από διαφάνεια σε όλες τις φάσεις (προετοιμασία, υλοποίηση, απολογισμός).

Διεθνείς και άλλες εκδηλώσεις

Ιστορικές θα μείνουν οι εκδηλώσεις των σκακιστικών «Δημητρίων» που διοργάνωνε η ισχυρότατη Ένωση Σκακιστών Θεσσαλονίκης κάθε χρόνο, σχεδόν σε όλη τη δεκαετία του 1970. Έτσι, για δύο περίπου μήνες (Οκτώβριος-Νοέμβριος), ομάδες της ΕΣΘ συναντούσαν –σε φιλικούς αγώνες- τις ομάδες της βόρειας Ελλάδας (Γιαννιτσά, Σέρρες, Φλώρινα, κ.ά.). Τα αποτελέσματα αυτών των αγώνων, εκτός από την αγωνιστική τους χρησιμότητα, ήταν η αλληλογνωριμία μεταξύ παικτών και

παραγόντων, η σύσφιξη των φιλικών σχέσεων, η στήριξη και η προβολή του σκακιού στην επαρχία, η αναψυχή όλων των συμμετεχόντων.

Με την εξασφάλιση οικονομικών πόρων εμφανίζονται και τα πρώτα διεθνή τουρνουά που διοργανώνουν πλέον και οι σύλλογοι (π.χ. Σ.Ο.Καλλιθέας, ΕΣΘ, Επίκουρος Πολίχνης), -και όχι αποκλειστικά η ΕΣΟ.

Η διοργάνωση διεθνών αγώνων ήταν –και είναι- από τις κορυφαίες στιγμές των δραστηριοτήτων ενός συλλόγου, διότι, τουλάχιστον, αποδεικνύει ότι έχει φθάσει σε υψηλά αγωνιστικά, διοικητικά και λειτουργικά πρότυπα.

Μετά τα κλειστά τουρνουά της περιόδου 1975-1988, οι σκακιστές του ΣΠΖ Κερκύρας (με την καταλυτική συμβολή του Π. Κολυβά) ξεκινούν (το 1989) και καθιερώνουν τα μεγάλα διεθνή όπεν στην Ελλάδα.

Με τα τουρνουά της Κέρκυρας –πρωτίστως- και, δευτερευόντως, της Χαλκιδικής ξεκινά μία νέα εποχή για το ελληνικό σκάκι, αφού πλέον:

- εμφανίζονται αγωνιζόμενα μεγάλα ονόματα του παγκόσμιου σκακιού στη χώρα μας
- επιμηκύνεται η αγωνιστική περίοδος και κατά τη διάρκεια των τριών θερινών μηνών
- βελτιώνονται θεαματικά οι αγωνιστικές συνθήκες (κλιματιζόμενες μεγάλες αίθουσες ξενοδοχείων, χρήση θεάτρων)
- προσφέρονται πολλές ευκαιρίες διάκρισης και απόκτησης τίτλων στους Έλληνες σκακιστές, με παράλληλη θέσπιση υψηλών (σε σχέση με το παρελθόν) χρηματικών επάθλων.
- διοργανώνονται πλούσιες και ποιοτικές παράλληλες εκδηλώσεις (ματς αδελφών Πόλγκαρ-εθνικής Ελλάδας, σιμουλτανέ Κασπάροβ, Κάρποβ κλπ)

Οι συνεχιστές (Καβάλα, Ικαρία, Χανιά, Ηράκλειο, Κόρινθος, Χαλκίδα, Πάτρα, Νέα Λιόσια, Κατερίνη, κ.ά.) ήταν και είναι πολλοί, συνέβαλαν και συμβάλλουν στην ανάπτυξη του ελληνικού σκακιού και τόσο οι σύλλογοι όσο και οι παράγοντές τους είναι άξιοι συγχαρητηρίων.

Διασυλλογικοί αγώνες

Με δεδομένη την έλλειψη ευκαιριών για συμμετοχή σε επίσημους σκακιστικούς αγώνες, ειδικά για τους σκακιστές της περιφέρειας, η κυριότερη διοργάνωση για πολλά χρόνια ήταν τα διασυλλογικά πρωταθλήματα. Αυτά αποτελούσαν τη μεγάλη ευκαιρία για πολλούς να δουν από κοντά τα μεγάλα ονόματα εκείνης της εποχής, αλλά κυρίως για τους συλλόγους, να δηλώσουν την ύπαρξή τους και να αποδείξουν ότι παράγουν έργο. Αλλά και η ανάγκη για επικοινωνία καθώς και η σύσφιξη των σχέσεων ήταν ουσιαστικά στοιχεία των αγώνων της δεκαετίας του 70.

Το πρώτο διασυλλογικό πρωτάθλημα Α' Εθνικής έγινε το 1969, με πρωταθλήτρια την ομάδα του Παναθηναϊκού Α.Ο.

Το 1970 γίνονται τα διασυλλογικά πρωταθλήματα Α' και Β' Εθνικής (σε γεωγραφικούς ομίλους) με τη συμμετοχή 10 και 26 ομάδων αντίστοιχα. Στο πρωτάθλημα της Α' Εθνικής συμμετείχαν 5 ομάδες από την Αττική, 3 από τη Βόρεια Ελλάδα και 2 από την υπόλοιπη χώρα. Στη Β' Εθνική συμμετείχαν 6 ομάδες από την Αττική, 10 από τη Βόρεια Ελλάδα, 6 από την Κεντρική Ελλάδα-Ηπειρο-Ιόνια, 2 από την Πάτρα, 1 από το βόρειο Αιγαίο και 1 από την Κρήτη.

(Το 2002, από τις 12 ομάδες της Α' Εθνικής, οι 5 ήταν από την Αττική, 3 από την Κρήτη, 3 από τη Θεσσαλονίκη και 1 από την Καβάλα: εκτός από τις ποσοτικές σχέσεις που

ανατρέπονται υπέρ της περιφέρειας, οι ποιοτικές αλλάζουν ριζικά, αφού καμμία ομάδα της Αττικής δεν βρέθηκε στην πρώτη εξάδα).

Το πρώτο διασυλλογικό εφηβικών ομάδων έγινε το 1975, με πρωταθλήτρια την ομάδα του Σκακιστικού Ομίλου Αμπελοκήπων

Το πρώτο διασυλλογικό κύπελλο Ελλάδας έγινε το 1971, με νικήτρια την ομάδα του Σ.Ο.Καλλιθέας, ενώ το επόμενο διεξάγεται το ...1983, με νικήτρια την Ένωση Σκακιστών Θεσσαλονίκης.

Γενικά, οι διασυλλογικοί αγώνες ήταν –ειδικά για την περιφέρεια- ο καταλύτης για την ανάπτυξη πολλών σκακιστικών σωματείων.

Η πυραμιδοειδής διάρθρωση του αθλητισμού πρέπει να παραμείνει και στο συλλογικό επίπεδο, και –δυστυχώς- ήταν σοβαρό λάθος η πρόσφατη συρρίκνωση των κατηγοριών, διότι ανέτρεψε αυτή τη δοκιμασμένη και επιτυχημένη δομή.

3. ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ: 12 + 1 ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

3.1 «ΔΕΣΙΜΟ» ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΗ, ΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενες ενότητες, ο σύλλογος –αν δεν «πηγάξει» από την πόλη ή τη γειτονιά του- τουλάχιστον θα πρέπει να είναι άρρηκτα «δεμένος» με την τοπική κοινωνία, διότι αυτήν εξυπηρετεί και από αυτήν αντλεί δυνάμεις.

Ο ευρύτερα κοινωνικός ρόλος του συλλόγου έχει πεδίο εφαρμογής το δήμο / γειτονιά / περιοχή –έδρα του.

Τα «φυτώρια», δηλαδή τα τμήματα υποδομών, θα γεμίσουν –κυρίως- από τα παιδιά της γειτονιάς και της ευρύτερης περιοχής.

Οι όποιες επιτυχίες του συλλόγου ή των σκακιστών του αντανακλούν στην περιοχή και συμβάλλουν στην προβολή της, ιδιαίτερα εάν πρόκειται για πανελλαδικές ή διεθνείς διακρίσεις.

Ενδεικτικοί τρόποι ενίσχυσης αυτών των δεσμών είναι:

Σκακιστικές εκδηλώσεις (π.χ. για υποστήριξη μειονεκτούσων κοινωνικών ομάδων, κ.ά.)

Το σκάκι απευθύνεται σε όλους. Βοηθά στην ένταξη ειδικών ομάδων πληθυσμού (τρίτη ηλικία, άτομα εξαρτημένα από ναρκωτικές ουσίες, άτομα με κινητικές δυσκολίες, κ.ά.). Ο σύλλογος έχει το καθήκον και την υποχρέωση να συμπαραστέκεται –έστω και συμβολικά- σε αυτές τις ομάδες της τοπικής κοινωνίας. Ανοικτές εκδηλώσεις με θέμα το σκάκι βοηθούν προς αυτή την κατεύθυνση.

Υπαίθριες (και μη) εκδηλώσεις επίδειξης

Ομαδικοί αγώνες, σιμουλτανέ, αγώνες μπλιτς, αναπαράσταση παρτίδας σε μεγάλη επιδαπέδια σκακιέρα, είναι μερικές από τις υπαίθριες (και μη) εκδηλώσεις που μπορεί να διοργανώσει σχετικά εύκολα ένας σκακιστικός σύλλογος.

Η συνεργασία με τον δήμο είναι συνήθως αναγκαία και επιβεβλημένη (αν μη τι άλλο για την παραχώρηση χρήσης του δημόσιου χώρου που θα γίνει η εκδήλωση). Αξέχαστες θα μείνουν οι υπαίθριες σκακιστικές γιορτές της πλατείας Αριστοτέλους στη Θεσσαλονίκη την περίοδο 1984-86, με τη συμμετοχή εκατοντάδων σκακιστών και την παρουσία χιλιάδων θεατών-περαστικών.

Οι υπαίθριες εκδηλώσεις είναι άριστο μέσο διάδοσης και προβολής του σκακιού και θα πρέπει να διοργανώνονται σε πολύ μεγαλύτερο αριθμό και σε σταθερή βάση σε όλη τη χώρα και σε ευρεία χρονική περίοδο, λόγω των ευνοϊκών κλιματολογικών συνθηκών που επικρατούν στις περισσότερες περιοχές.

3.2 ΣΥΝΕΧΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση είναι επιβεβλημένη. Εκτός του ότι εκπροσωπεί την τοπική κοινωνία και διαχειρίζεται τις τοπικές υποθέσεις, ο δήμος κατανοεί καλύτερα τις ανάγκες των δημοτών, ιδιαίτερα σε θέματα κοινωνικά, άθλησης και ψυχαγωγίας.

Πολλές φορές, ο δήμος έχει τη δυνατότητα να προσφέρει στέγη και να καλύψει και τα λειτουργικά έξοδα ενός συλλόγου –τουλάχιστον αυτά που αφορούν τη στέγασή του-. Με δεδομένη την εμφανή έλλειψη σε καλούς αγωνιστικούς χώρους, και το ότι ο δήμος διαθέτει αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, κλειστά γυμναστήρια, πολιτιστικά κέντρα, είναι λογικό ο σκακιστικός σύλλογος να απευθύνεται στη δημοτική αρχή για την παραχώρηση τέτοιων χώρων για τη διεξαγωγή ορισμένων εκδηλώσεων.

Δυστυχώς, αν και όλα αυτά ακούγονται απλά και εύκολα εφαρμόσιμα, πολλοί σύλλογοι αδυνατούν να συνεργαστούν με τις δημοτικές αρχές για διάφορους λόγους: προσωπικές ή τοπικές αντιπαραθέσεις, αδύναμες διοικήσεις συλλόγων, αδρανείς δήμαρχοι. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η καλύτερη αντιμετώπιση είναι η παραγωγή έργου (μεγάλη συμμετοχή σε τμήματα υποδομών, ανοικτές εκδηλώσεις, αγωνιστικές επιτυχίες) που ενδεχόμενα θα εξαναγκάσει το δήμαρχο σε αλλαγή στάσης.

Την τελευταία εικοσαετία, η συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση έχει προσφέρει πάρα πολλά στο ελληνικό σκάκι. Η διοίκηση της ΕΣΟ έχει κινηθεί αξιολογα –αλλά όχι συστηματικά- σ' αυτό το επίπεδο.

Εκτιμούμε ότι η ΕΣΟ θα πρέπει να στραφεί –εκτός από τους μεμονωμένους δήμους- προς την κατεύθυνση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ) και οι Τοπικές Ενώσεις προς τις Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ), με στόχο την ενημέρωση των συλλογικών οργάνων της αυτοδιοίκησης σε σκακιστικά θέματα, ειδικά σ' αυτά που τους ενδιαφέρουν περισσότερο (διοργάνωση πανελλήνιων ή διεθνών αγώνων, σχολικό σκάκι).

Εκτός από την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση, εδώ και οκτώ χρόνια υπάρχει και η δευτεροβάθμια –νομαρχιακή- αυτοδιοίκηση. Μετά τις αρχικές δυσκολίες εφαρμογής του θεσμού αυτού, και με κυριότερη την έλλειψη επαρκών οικονομικών πόρων, οι Νομαρχίες αρχίζουν να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες σε πολλούς τομείς, και ιδιαίτερα στον πολιτισμό-αθλητισμό. Ανάλογες –με αυτές προς την ΚΕΔΚΕ- κινήσεις της ΕΣΟ προς την Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας (ΕΝΑΕ) θα πρέπει να θεωρούνται αναγκαίες.

Χρήσιμο είναι να υπάρξουν επαφές και με τους Γενικούς Γραμματείς των 13 περιφερειών της χώρας, ιδιαίτερα για θέματα υποστήριξης μεγάλων σκακιστικών εκδηλώσεων.

Κινήσεις –προς την τοπική αυτοδιοίκηση- όπως:

- Συστηματική και συνεχής ενημέρωση του Δημάρχου, του αρμόδιου αντιδημάρχου και των δημοτικών συμβούλων
- Προσκλήσεις στις εκδηλώσεις για χαιρετισμούς και απονομές
- Καταχώρηση σε έντυπο υλικό (αφίσα, εφημερίδα, δελτίο τύπου) ή/και στην ιστοσελίδα του συλλόγου των χορηγιών/ενεργειών του δήμου για την ενίσχυση του συλλόγου/την υποστήριξη των εκδηλώσεών του

είναι απλές και αποτελεσματικές

Θα πρέπει να αποφεύγονται:

- Η «χρήση» του συλλόγου για προσωπική προβολή του Δημάρχου ή της πλειοψηφούσας παράταξης του δημοτικού συμβουλίου
- Η ανάμειξη μελών του Δ.Σ. του συλλόγου σε στείρες αντιπαραθέσεις (αντίθετα θα πρέπει να καλλιεργούνται καλές και ισότιμες σχέσεις με όλες τις πτέρυγες του Δημοτ. Συμβουλίου.

Τέλος, θα πρέπει να κατοχυρωθεί η αυτόνομη λειτουργία του συλλόγου, να εμπεδωθεί ο σεβασμός και η εκτίμηση προς τα πρόσωπα του διοικητικού του συμβουλίου και να αναγνωρισθεί η συμβολή του σκακιστικού συλλόγου στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας.

3.3 ΕΝΕΡΓΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΜΕ ΣΑΦΗ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΡΟΛΩΝ

Οι ενεργητικοί και αποτελεσματικοί υπεύθυνοι αποτελούν εγγύηση για το μέλλον ενός συλλόγου και η συλλογική και συστηματική δουλειά παράγει το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Αν και η συγκέντρωση ρόλων, αρμοδιοτήτων, θέσεων και αξιωμάτων σε ένα μόνον πρόσωπο είναι εξαιρετικά προσφιλής -ακόμα και σήμερα- σε αρκετούς παράγοντες του σκακιστικού χώρου, δεν θεωρείται ότι αποτελεί το καλύτερο εχέγγυο για την ανάπτυξη τόσο των συλλόγων τους, όσο και των συλλογικών οργάνων στα οποία συμμετέχουν.

Στις «ηρωϊκές» εποχές του ελληνικού σκακιού, ο πρόεδρος-σκακιστής-διατητής-προπονητής-αρχηγός ήταν –πιθανόν- μία επιβεβλημένη ανάγκη. Όμως, το «ουδείς αναντικατάστατος» έχει διαχρονική ισχύ και –μάλλον- ελάχιστες εξαιρέσεις.

Σήμερα, είναι απαραίτητο ο σύλλογος να λειτουργεί ... συλλογικά. Σε όλα τα επίπεδα. Τα αυτονόητα που ισχύουν σε άλλα αθλήματα δεν θεωρούνται εξίσου αυτονόητα στο σκακιστικό χώρο. Εξ ου και οι έντονες ανησυχίες που προέκυψαν μετά τη ψήφιση του νέου αθλητικού νόμου. Είναι σαφές πως ορισμένοι δεν επιθυμούν να χάσουν τις πολυάριθμες ιδιότητές τους.

Εάν επιθυμούμε να αναπτύξουμε το σκάκι σε όλα του τα επίπεδα (αγωνιστικό, διοικητικό) θα πρέπει να υπάρξει σαφής διαχωρισμός ρόλων και αρμοδιοτήτων, όπως περιγράφονται στην αθλητική νομοθεσία, σε όλα τα επίπεδα (σύλλογοι, ενώσεις, ομοσπονδία): ο παράγοντας θα διοικεί και μόνο, ο διατητής θα διαιτητεύει (και υπό προϋποθέσεις θα συμμετέχει και στα κοινά) , ο σκακιστής θα αγωνίζεται (και υπό προϋποθέσεις θα συμμετέχει και στα κοινά), ο προπονητής θα προπονει (και μπορεί να αγωνίζεται)

Ετσι, ο σύλλογος θα πρέπει να έχει:

- το εκλεγμένο διοικητικό του συμβούλιο, με επικεφαλής τον πρόεδρο που δεν θα είναι όμως και σκακιστής και προπονητής και αρχηγός και διαιτητής. Κάθε μέλος του Δ.Σ. θα πρέπει να χρεώνεται και να ασκεί τα καθήκοντά του (γραμματέας, ταμίας, έφορος αγώνων, κλπ)
- τους αρχηγούς – υπεύθυνους των ομάδων
- τους εσωτερικούς προπονητές, που είναι και αθλητές του συλλόγου
- τον/τους καταρτισμένους διαιτητές, που μπορούν να συμμετέχουν στη διοίκηση του συλλόγου
- την επιτροπή γονέων (άτυπη ή τυπική), που, ενδεχομένως, θα αποτελεί τον «προθάλαμο» για την είσοδο στο Δ.Σ.

Στον αντίλογο «που θα βρεθούν όλοι αυτοί;» η απάντηση είναι μονολεκτική: «αναπτυχθείτε» ή «ενωθείτε»! Φυσικά, ένα τέτοιο σχήμα προϋποθέτει έναν σύλλογο πολυπληθή, δραστήριο, με παρουσία. Ο νεοσύστατος σύλλογος θα ξεκινήσει με συγχωνευμένες κάποιες από τις παραπάνω λειτουργίες και στη συνέχεια θα τις αναπτύξει πλήρως.

3.4 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ (ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ, ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ)

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του σκακιστικού συλλόγου είναι η συνεχής βελτίωση των υλικών υποδομών του. Οι σημερινές συνθήκες και οι απαιτήσεις των ανθρώπων για την όλο και καλύτερη αξιοποίηση του ελεύθερου τους χρόνου καθορίζουν και το επίπεδο των υποδομών που θα πρέπει να έχει ο σύλλογος.

Ιδανικός χώρος θα ήταν αυτός που θα είχε μεγάλη αίθουσα αγώνων (τουλάχιστον 80 τ.μ.), 2-3 αίθουσες προπονήσεων (20-25 τ.μ. η κάθε μία), γραφείο Δ.Σ., αίθουσα Η/Υ, χώρο αναμονής, κυλικείο, W.C. μπαλκόνια ή άμεση πρόσβαση σε υπαίθριο χώρο.

Ενας ικανοποιητικός (και εφικτός) χώρος περιλαμβάνει 3 αίθουσες αγώνων-προπονήσεων (συνολικά 80 τ.μ.), γραφείο-χώρος Η/Υ, W.C..

Στη συνέχεια ακολουθούν τρεις -δοκιμασμένες και επιτυχημένες στην πράξη- προτάσεις, που βελτιώνουν τόσο τη λειτουργία, όσο και την εικόνα του συλλόγου:

Δημιουργία μικρο internet-café

Με δεδομένη την εξοικείωση που έχουν τα παιδιά και οι νέοι με τους Η/Υ, αλλά και την ανάγκη ενός ευχάριστου χώρου αναμονής για τους γονείς των «σκακιστόπουλων», θα ήταν μία πολύ καλή ιδέα για τους συλλόγους που έχουν την κατάλληλη υποδομή (αίθουσα, Η/Υ, σύνδεση με το διαδίκτυο) να δημιουργήσουν ένα micro **internet-café** με 2-3 θέσεις.

Η ίδια υποδομή συνδυάζεται και με τις αγωνιστικές ανάγκες του συλλόγου, αφού είναι πιο χρήσιμη στους σκακιστές των ομάδων του συλλόγου που χρησιμοποιούν τους Η/Υ για τις εφαρμογές της chessbase, την ενημέρωσή τους από τις σκακιστικές ιστοσελίδες, για παρτίδες μέσω διαδικτύου (όταν λήξει ο παραλογισμός της απαγόρευσης που θέτει ο πρόσφατος νόμος με αφορμή την απαγόρευση του ηλεκτρονικού τζόγου-, κλπ).

Βιβλιοθήκη, Βιβλιοπωλείο

Η σκακιστική βιβλιοθήκη δεν παίζει μόνο εκπαιδευτικό ρόλο στον τεχνικό τομέα του σκακιού, αλλά καλλιεργεί επίσης μια πολύ σημαντική διαδικασία κοινωνικοποίησης με ενεργή συμμετοχή των παιδιών στο σύλλογο, ιδίως αν είναι δανειστική. Ακόμη, βοηθάει τα παιδιά να αναπτύξουν δικά τους προσωπικά κριτήρια σχετικά με το τι είδους βιβλία θέλουν να αγοράσουν για την ατομική τους βιβλιοθήκη, εφόσον βέβαια έχουν δωρεάν πρόσβαση σε μια αρκετά μεγάλη ποικιλία διαφορετικών τίτλων.

Το βιβλιοπωλείο (που μπορεί να περιλαμβάνει και άλλα είδη εκτός από σκακιστικά βιβλία, όπως μαγνητικές σκακιέρες, σκακιέρες τσέπης, σετ κομματιών, σκακιστικά περιοδικά και λογοτεχνικά βιβλία με σκακιστικό περιεχόμενο-αυτά κυρίως για τους γονείς και τους συνοδούς των μικρών σκακιστών-) αποτελεί μία καλή πηγή εσόδων, ιδιαίτερα όταν δεν παραμένει μόνον εντός συλλόγου (με σχεδόν αποκλειστικούς

πελάτες τα παιδιά των τμημάτων εκμάθησης και υποδομών) αλλά μεταφέρεται και στους χώρους όπου γίνονται μαζικές εκδηλώσεις (π.χ. σχολικά πρωταθλήματα, ανοικτά τουρνουά, υπαίθριες εκδηλώσεις).

ChessBase - Ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων (αρχεία παρτίδων, ανοιγμάτων)

Εκτός του ότι θεωρείται πλέον απαραίτητη η ύπαρξη Η/Υ (για όλες τις λειτουργίες του συλλόγου: οικονομικές, διοικητικές, αγωνιστικές, επικοινωνιακές), προγράμματα όπως η chessbase και το fritz είναι απαραίτητα για κάθε σύλλογο που έχει αγωνιστικές φιλοδοξίες και επιθυμεί να προσφέρει τα κατάλληλα μέσα στους αθλητές-σκακιστές του.

3.5 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ - ΠΡΟΠΟΝΗΤΕΣ

Στη 2^η παράγραφο του Αρθρου 7 του αθλητικού νόμου σημειώνεται πως: *«το αθλητικό σωματείο, για τις προσφερόμενες υπηρεσίες εκμάθησης των αθλημάτων που καλλιεργεί, δύναται, με απόφαση του Δ.Σ., να ορίσει αντίστοιχο αντίτιμο ... για την κάλυψη των λειτουργικών του αναγκών».*

Απαραίτητη και αναγκαία προϋπόθεση για την επιβίωση και την ανάπτυξη των συλλόγων αποτελούν τα τμήματα υποδομών, ιδιαίτερα τα παιδικά.

Εκτός από την οικονομική ενίσχυση που προσφέρεται, μέσω των συνδρομών, εξασφαλίζεται το αγωνιστικό μέλλον, αφού μέσω της σωστής δουλειάς θα αναδειχθούν οι αυριανοί σκακιστές (και σκακίστριες) της πρώτης ομάδας.

Ορισμένοι σύλλογοι εκτιμούν ότι οι υποδομές δεν είναι απαραίτητες στον πρωταθλητισμό, διότι είναι προτιμότερο να αποκτώνται έτοιμοι σκακιστές διά μέσου των μετεγγραφών. Η συλλογιστική αυτή αφορά συλλόγους που λειτουργούν με στρεβλή ερασιτεχνική μορφή, δηλαδή ενώ το πλαίσιο λειτουργίας τους είναι τυπικά και ουσιαστικά ερασιτεχνικό, αυτοί προσπαθούν να εφαρμόσουν μορφές «ημιεπαγγελματικές» που ακροβατούν μεταξύ πραγματικότητας και επιθυμίας/στόχων, βασιζόμενες σε πρόσκαιρη ή ευκαιριακή οικονομική ευεξία.

Σε τέτοιες περιπτώσεις τα αποτελέσματα είναι συγκυριακά και σίγουρα παροδικά. Η κατάληξη τέτοιων εγχειρημάτων είναι μάλλον αρνητική και φθάνει έως και τη διάλυση του συλλόγου, ή την παρακμή του για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Η παρουσία, και μόνον, των παιδιών και των νέων στο σύλλογο αρκεί για να προσδίδει δυναμική και να εξασφαλίζει τη συνεχή λειτουργία του, όλες τις ημέρες της εβδομάδας.

Σύμφωνα με το άρθρο 31 του αθλητικού νόμου, οι σκακιστικοί σύλλογοι έχουν υποχρέωση να απασχολούν επαγγελματία προπονητή εφόσον έχουν αθλητές στη δύναμή τους κάτω των 18 ετών. Κάθε προπονητής συμβάλλεται υποχρεωτικά εγγράφως με τον σύλλογο και παρέχει τις υπηρεσίες του με πλήρη, μερική ή περιοδική απασχόληση εξαρτημένης εργασίας. Η σχετική σύμβαση θα πρέπει να κατατεθεί και να θεωρηθεί από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Σχετική είναι και η παράγραφος 6 του Αρθρου 50 (Επιχορηγήσεις): *«Δεν επιτρέπεται επιχορήγηση αθλητικού σωματείου που δεν απασχολεί προπονητή κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου»*

Γίνεται λοιπόν σαφές, ότι με την έναρξη εφαρμογής των παραπάνω, πολλοί σύλλογοι θα έχουν μεγάλο πρόβλημα λειτουργίας –αν όχι ύπαρξης-, ιδιαίτερα αυτοί που δεν διατηρούν τμήματα υποδομών.

Συνεπώς, η δημιουργία τμημάτων υποδομών –εκτός από αναπτυξιακή επιλογή- δημιουργεί και θέσεις απασχόλησης, με παράλληλη εναρμόνιση με τον αθλητικό νόμο.

3.6 ΕΝΕΡΓΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΓΟΝΕΩΝ

Αλληλένδετο στοιχείο με τα παιδικά τμήματα είναι η παρουσία των γονέων.

Οι περισσότεροι γονείς είναι διστακτικοί μπροστά στο νέο περιβάλλον που συναντούν. Σε αντίθεση με τα παιδιά τους που ενσωματώνονται γρήγορα, οι γονείς ανιχνεύουν χώρους και πρόσωπα ή περιορίζονται στο έργο των μετακινήσεων των παιδιών τους. Είναι απαραίτητο, οι άνθρωποι του συλλόγου να κάνουν τα πρώτα βήματα προσέγγισης, τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό επίπεδο (μέσω συναντήσεων Δ.Σ.-προπονητών-γονέων). Οι επαφές αυτές προσφέρουν ανεκτίμητες πληροφορίες για τις προοπτικές που έχει ο γονέας τόσο για το παιδί του –ως προς το σκάκι- όσο και για πιθανή συμμετοχή του ιδίου στα κοινά του συλλόγου.

Για παράδειγμα, αν ο προπονητής διαπιστώσει ορισμένα θετικά στοιχεία για το παιδί, αλλά ο γονέας δεν έχει την πρόθεση να υποστηρίξει την ενεργή και συστηματική ενασχόληση του παιδιού με το σκάκι, τότε είναι πιθανόν άσκοπο να επενδύσει ο σύλλογος στο παιδί αυτό. Εδώ, η τακτική επαφή και η συνακόλουθη έγκαιρη γνώση προσφέρει μόνο κέρδη και πιθανόν να επιτρέψει να γίνουν ορισμένες διορθωτικές κινήσεις και να βρεθεί η χρυσή τομή, ώστε να μη χαθεί ένα δυνητικό ταλέντο. Η συμμετοχή των γονέων στα κοινά του συλλόγου είναι επιθυμητή, είτε μέσω της επιτροπής γονέων, είτε απ' ευθείας στο Δ.Σ.

Παρακάτω, ακολουθούν ορισμένες προτάσεις για την ενίσχυση των σχέσεων γονέων-συλλόγου:

- Τακτικές συναντήσεις προπονητών και μελών του Δ.Σ. με τους γονείς
- Σεμινάριο – κατάρτιση για γονείς (σε σκακιστικά θέματα)
- Επιτροπή γονέων
- Σκακιστικό (και όχι μόνο!) πρωτάθλημα γονέων
- «Δίαθλο» γονέων (π.χ. Σκάκι+τάβλι)
- Σκακιστικό πρωτάθλημα διμελών ομάδων (γονέα+παιδιού)
- Εκδρομές, συνεστιάσεις

3.7 «ΠΥΚΝΟ» ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«Δραστηριότητα και ποικιλία είναι τα συνθήματα που κρίνουν τη ζωή σήμερα, και την εξέλιξη αύριο, του σκακιστικού πυρήνα» (Παναγιώτης Δρεπανιώτης: βιβλίο «Οργάνωση Σκακιού»)

Ένα αγωνιστικό πρόγραμμα πρέπει να καλύπτει όλες τις βαθμίδες των σκακιστών και να δομείται χρονικά ορθά.

Απαραίτητος είναι ο συντονισμός με τα αντίστοιχα αγωνιστικά προγράμματα της ΕΣΟ και της Τοπικής Ενωσης, ενώ επιθυμητός είναι και με τα αντίστοιχα προγράμματα των γειτονικών συλλόγων.

Ένα «πυκνό» αγωνιστικό πρόγραμμα δεν είναι αρκετό: θα πρέπει να έχει σαφή δομή και στόχους, δηλαδή να υπάρχει αλληλοσυσχετισμός μεταξύ των διαφόρων αγώνων και σαφείς επιδιώξεις.

Το αγωνιστικό πρόγραμμα δεν περιλαμβάνει μόνον αγώνες. Ενσωματώνει και το πρόγραμμα των προπονήσεων –ιδιαίτερα των σκακιστών της πρώτης ομάδας-, όπως και άλλες εκδηλώσεις που συσχετίζονται άμεσα με την αγωνιστική δραστηριότητα του συλλόγου. Εξ άλλου, συνήθως οι διαθέσιμοι χώροι είναι κοινοί για αγώνες και προπονήσεις.

Το αγωνιστικό πρόγραμμα θα πρέπει να σχεδιάζεται έγκαιρα και να υλοποιείται με τη μέγιστη δυνατή ακρίβεια, διότι έτσι εξυπηρετούνται όλοι οι συντελεστές: σκακιστές, προπονητές, διαιτητές, γονείς, υπεύθυνοι.

Θα πρέπει να προβλέπονται και ορισμένες «ανοικτές» ημερομηνίες για τυχόν έκτακτες υποχρεώσεις ή αθέλητες αναβολές κάποιων προγραμματισμένων εκδηλώσεων.

Αποδεδειγμένα, ένα σωστά δομημένο αγωνιστικό πρόγραμμα είναι το «κλειδί» για την ανάπτυξη τόσο του συλλόγου όσο και των σκακιστών του.

3.8 ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ – ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Όπως προαναφέρθηκε (ενότητα 2.6), η διοργάνωση διεθνών εκδηλώσεων ή η συμμετοχή της ομάδας σε διεθνείς αγώνες σηματοδοτεί, συνήθως, την κατάκτηση υψηλών αγωνιστικών και λειτουργικών επιπέδων. Η διοργάνωση διεθνών αγώνων καθιερώνει και αναδεικνύει το σύλλογο στην τοπική κοινωνία, ενώ προσελκύει και νέους φίλους του σκακιού.

Η συμμετοχή της ομάδας σε επίσημους διεθνείς αγώνες μάλλον υποδηλώνει και πρωταθλητικές τάσεις.

Πρωταθλητισμός, με τις σημερινές κρατούσες συνθήκες στο ελληνικό σκάκι, μπορεί να γίνει με δύο κυρίως τρόπους:

- Μέσω σωστών υποδομών
- Μέσω μετεγγραφών (Ελλήνων ή αλλοδαπών)

Στην πρώτη περίπτωση, χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι η Ε.Σ.Θ. (6 φορές πρωταθλήτρια Ελλάδας) και ο Σ.Ο.Καλλιθέας (επίσης 6 φορές πρωταθλήτρια), ενώ για τη δεύτερη περίπτωση είναι ο ΕΕΣ Κορυδαλλού (πρωταθλητής το 1998)

Ο πρώτος τρόπος είναι μακροχρόνιος και με όχι εξασφαλισμένα αποτελέσματα. Όμως αυτός συμβάλλει τα μέγιστα στην ουσιαστική και διαρκή ανάπτυξη του σκακιού και φυσικά του ίδιου του συλλόγου.

Ο δεύτερος είναι –μάλλον- εύκολος αλλά απαιτείται οικονομική ευρωστία. Με την έλλειψη πόρων επέρχεται ο μαρασμός και η αφάνεια.

Ο στόχος της κατάκτησης του πρωταθλήματος έχει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα μόνον εάν συνοδεύεται από καλλιέργεια των τμημάτων υποδομών και, γενικότερα, εάν

εντάσσεται στο συνολικό πλαίσιο λειτουργίας του συλλόγου, όπως παρουσιάσθηκε σε προηγούμενες ενότητες.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η περίπτωση του ΑΟ Κύδωνα Χανίων: Η πρωταθλήτρια Ελλάδας (τις τρεις τελευταίες χρονιές) έχει ενισχυθεί περισσότερο, από όλες τις άλλες, με μετεγγραφές κοινοτικών και μη. Παράλληλα, έχει να επιδείξει ουσιαστική δουλειά - και αποτελέσματα- στα τμήματα υποδομών που διατηρεί, ενώ –στο πλαίσιο της τοπικής ιδιαιτερότητας- μάλλον επωφελής είναι και ο ανταγωνισμός που αναπτύσσεται μεταξύ των σωματείων της πόλης, με ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα, που ευχόμαστε να συνεχιστούν και να πολλαπλασιαστούν.

Πιθανόν, ο Κύδων να εφαρμόζει έναν τρίτο τρόπο, όπου το σκάκι κορυφής (τα μεγάλα ονόματα, οι τίτλοι) είναι ιδιαίτερα ελκυστικό στοιχείο για τα παιδιά και τους νέους των Χανίων (υπενθυμίζεται και πάλι η παγκόσμια πρωτιά της Μ. Κουβάτσου, το 1999). Αναμένεται πλέον η επιβεβαίωση από το χρόνο, για να εξαχθούν οριστικά συμπεράσματα, με την ελπίδα ότι θα συνεχίζεται η ροή των οικονομικών πόρων.

3.9 ΔΙΑΔΟΣΗ - ΠΡΟΒΟΛΗ – ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Με την απαραίτητη γνώση, τον κατάλληλο τεχνικό εξοπλισμό και μικρές οικονομικές στηρίξεις από επιχειρήσεις της περιοχής είναι εφικτό να γίνονται (ή να γίνουν) τα παρακάτω

□ Τακτική έκδοση εφημερίδας ή περιοδικού

Μεγάλη η συμβολή της στην αναγνωρισιμότητα του συλλόγου και στην προβολή του έργου του. Φυτώριο για εκκολαπτόμενους δημοσιογράφους. Ελκυστικό βήμα για νέους και παιδιά (με τη δημοσίευση εργασιών τους). Γίνεται ανάρπαστη από τους γονείς των παιδιών, ειδικά κατά τη διάρκεια πολύωρων αναμονών στα σχολικά τουρνουά

□ Bulletin αγώνων

Να μην περιορίζεται μόνον στις παρτίδες (συνεντεύξεις, φωτογραφίες και άλλα το καθιστούν περιζήτητο, τόσο στη διάρκεια όσο και μετά τους αγώνες). Κυρίως για σημαντικές διοργανώσεις. Εύκολη η δημιουργία του αν υπάρχει το κατάλληλο λογισμικό.

□ Αφίσες εκδηλώσεων και αγώνων

Ισχύουν τα παραπάνω (η λέξη «δημοσιογράφους» να αντικατασταθεί με «γραφίστες»-«σκιτσογράφους»-«ζωγράφους»). Δεν απαιτείται τυπογραφείο. Αρκεί ένας έγχρωμος εκτυπωτής και απλές γνώσεις σχεδίασης. Ένας scanner προσθέτει δυνατότητες.

□ Διαφημιστικά σποτάκια στο δημοτικό ραδιοφωνικό σταθμό

Αν υπάρχει δυνατότητα και για τηλεοπτικά, ακόμη καλύτερα

□ Δελτία τύπου με τις δραστηριότητες του συλλόγου

Κλασικό, εύκολο και δεν κοστίζει.

□ Ιστοσελίδα στο διαδίκτυο

Ότι πιο σύγχρονο. Διευκολύνει αφάνταστα την επικοινωνία, τη συλλογή και την ανταλλαγή πληροφοριών. Αν δεν είναι εφικτή η ανεξάρτητη παρουσία στο διαδίκτυο, τουλάχιστον ας υπάρχει εξασφαλισμένη σελίδα σε κάποιο γνωστό δικτυακό τόπο.

□ Παραγωγή cd

Η τελευταία λέξη της μόδας στον επικοινωνιακό τομέα. Συνδυάζει κείμενο, ήχο, γραφικά, video. Μάλλον για κάλυψη μεγάλων διοργανώσεων. Έχει κάποιο κόστος

3.10 «ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΣΕΙΣ» - «ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ»

(Άρθρο 9 Αθλητικού Νόμου)

«Επιτρέπεται η συγχώνευση αθλητικών σωματείων, ..., με αποφάσεις των Γ.Σ., με την ίδρυση νέου σωματείου που μπορεί να φέρει την επωνυμία ενός ή περισσότερων από τα συγχωνευθέντα σωματεία ή οποιαδήποτε άλλη επωνυμία. Το ... νέο σωματείο εντάσσεται αυτοδικαίως στην ανώτερη αγωνιστική κατηγορία στην οποία ανήκει ή έχει αποκτήσει το δικαίωμα να αγωνισθεί» (το αυτό ισχύει και για συγχωνεύσεις μεταξύ τμημάτων ή τμήματος σωματείου με αμιγές σωματείο)

(Άρθρο 135, παράγραφος 7):

«Εντός 5 ετών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου (δηλαδή έως το 2004) επιτρέπεται πρόσθετη επιχορήγηση από τη ΓΓΑ για συγχώνευση σωματείων... Η πρόσθετη επιχορήγηση παρέχεται για τρία συνεχή έτη. Με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό υπουργού προσδιορίζονται τα κριτήρια που πρέπει να συντρέχουν, κυρίως ο αριθμός των συγχωνευόμενων σωματείων ή τμημάτων, ο αριθμός των αθλητών και οι ανάγκες των συγκεκριμένων χώρων άθλησης, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία της επιχορήγησης, το ύψος της, ...»

Όπως προκύπτει και από τους πίνακες των ενοτήτων 2.1 και 2.2, η αύξηση του συνολικού αριθμού των σκακιστικών συλλόγων –σε ορισμένες χρονικές περιόδους– είναι ραγδαία.

Τέτοιες περιόδους ήταν μετά την αναγνώριση του σκακιού ως άθλημα, μετά τη θέσπιση των «πάρεδρων» σωματείων, ενώ το φαινόμενο της Αχαΐας άφησε κι αυτό τα αποτυπώματά του.

Τα χρόνια του '70 η ραγδαία αύξηση των σωματείων ήταν κάτι το φυσιολογικό. Λίγο μετά, τα νέα σωματεία δημιουργούνται από σκακιστές που απομακρύνονται από το σύλλογό τους για διάφορους λόγους: πρόσκληση από κάποιον φορέα για ίδρυση τμήματος ή συλλόγου, αλλαγή περιοχής κατοικίας, ολοκλήρωση σπουδών και επιστροφή στη γενέτειρα, προσωπικές ή ιδεολογικές αντιθέσεις, κ.ά.

Ο συσχετισμός του ύψους των κρατικών επιχορηγήσεων με τον αριθμό των σωματείων, τον αριθμό των σκακιστών και άλλα ποσοτικά μεγέθη ήταν –επίσης– ένα «κίνητρο» για την ίδρυση συλλόγων (με απόσπαση σκακιστών από ήδη υπάρχοντες). Μάλιστα –στο πρόσφατο παρελθόν–, ορισμένοι –ελάχιστοι– παράγοντες εκμεταλλεύτηκαν αυτό το στοιχείο (δηλαδή της δημιουργίας και του ελέγχου «αδελφών» ή «θυγατρικών» σωματείων) για καθαρά ψηφοθηρικούς λόγους.

Το σημερινό πλαίσιο είναι διαφορετικό. Ο νέος αθλητικός νόμος επιβάλλει ορισμένες προϋποθέσεις στους συλλόγους για την ορθή λειτουργία τους. Το σύστημα επιχορηγήσεων έχει αλλάξει. Τα πάρεδρα σωματεία έχουν καταργηθεί.

Είναι καιρός πλέον, να υπάρξει αλλαγή νοοτροπίας και στόχων σε όλους τους συλλόγους.

Εκτιμούμε πως είναι επιβεβλημένος ένας ευρύτατος δημοκρατικός διάλογος πάνω στο θέμα των συγχωνεύσεων των σκακιστικών συλλόγων, ώστε να τερματιστεί η

πολυδιάσπαση, οι μικροαντιπαλότητες, οι τοπικισμοί, ο κατακερματισμός και τα μικρά μεγέθη που εμφανίζουν πολλοί εξ αυτών, και τους υποχρεώνουν σε υπολειτουργία.

Μετά τον αυτοδιοικητικό «Καποδίστρια» (δηλαδή την ένωση των Κοινοτήτων σε Δήμους) ίσως να έφθασε ο χρόνος για τον αντίστοιχο σκακιστικό, αλλά –σαφέστατα– σε προαιρετική βάση.

Με την παραδοχή ότι ένας σκακιστικός σύλλογος θα μπορεί να διαθέτει περισσότερες από μία ομάδες στα διασυλλογικά πρωταθλήματα (όμως μόνον μία στην Α' Εθνική), τότε το σχέδιο συγχώνευσης συλλόγων θα έχει μόνον θετικά αποτελέσματα, όπως:

- Θα μειωθεί δραστικά το λειτουργικό κόστος του συλλόγου, σε όλα τα επίπεδα
- Θα είναι εφικτή η βελτίωση όλων των υλικών υποδομών του (καλύτερο κτίριο, περισσότερο σκακιστικό υλικό)
- Οι διοικητικές του λειτουργίες θα βελτιωθούν, αφού είναι γνωστή και η ένδεια που υπάρχει σήμερα στα Δ.Σ. πολλών συλλόγων
- Θα ενισχυθεί σημαντικά η αγωνιστική παρουσία του συλλόγου, αφού θα αυξηθούν τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά οι σκακιέρες, ειδικά της πρώτης ομάδας
- Θα δημιουργηθούν (ή θα ενισχυθούν υπάρχουσες) θέσεις προπονητών
- Τα τμήματα υποδομών θα λειτουργούν με καλύτερες προϋποθέσεις
- Θα αυξηθούν οι κρατικές επιχορηγήσεις προς το «νέο» σωματείο για την επόμενη τριετία

Αυτές είναι οι κυριότερες θετικές επιπτώσεις από τη συγχώνευση δύο ή περισσότερων σκακιστικών συλλόγων.

Ανάλογα θετικά αποτελέσματα θα προκύψουν τόσο για την ΕΣΟ, όσο και για τις Τοπικές Ενώσεις, ιδιαίτερα σε διοικητικό, λειτουργικό και οικονομικό επίπεδο, αφού θα περιοριστεί ο αριθμός των αδρανών ή αδύναμων σωματείων. Επιπλέον θα είναι ευχέστερη και η αναδιάρθρωση των διασυλλογικών πρωταθλημάτων.

Υπάρχει όμως και η εκδοχή της «ήπιας συγχώνευσης», η «αδελφοποίηση».

Με τον όρο «αδελφοποίηση» εννοούμε πώς η συνεργασία ανάμεσα σε δύο ή περισσότερους συλλόγους (κυρίως στη βάση γεωγραφικής γειννίαςσης) θα εκτείνεται σε όλα τα δυνατά πεδία (π.χ. κοινές εκδηλώσεις, μετεγγραφές-ανταλλαγές παικτών, κοινά ή συμπληρωματικά τμήματα υποδομών), διατηρώντας την αυτοδύναμη διοικητική και λειτουργική τους παρουσία. Αυτός ο τρόπος συνεργασίας ενδείκνυται, κυρίως, για συλλόγους που βρίσκονται σε γειτονικές πόλεις όμορων νομών.

Εν κατακλείδι, ισχυρότεροι, δραστήριοι και πολυμελείς σύλλογοι αποτελούν τον καλύτερο παράγοντα ενίσχυσης και ανάπτυξης του σκακιού.

3.11 ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΝΟΜΟ – ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ - ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Τήρηση των βιβλίων και φορολογικών στοιχείων που απαιτούνται

Στο άρθρο 51 του αθλητικού νόμου, αναφέρεται ότι τα αθλητικά σωματεία υποχρεούνται να συντάσσουν κάθε οικονομικό έτος προϋπολογισμό, απολογισμό και ισολογισμό της όλης διαχείρισής τους.

Οι Π/Υ των σωματείων καταρτίζονται ως την 30^η Σεπτεμβρίου.

Επιπλέον, τα αθλητικά σωματεία υποχρεούνται να συντάσσουν κάθε έτος και ειδικό απολογισμό της διαχείρισης των κρατικών επιχορηγήσεων (παράγρ. 7 άρθρου 51).

Για την περίπτωση της λειτουργίας τμημάτων εκμάθησης, τα σωματεία έχουν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 2 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Π.Δ. 186/1992)

Εξ άλλου, κάθε αθλητικό σωματείο τηρεί υποχρεωτικά τα εξής βιβλία, που πρέπει, πριν τη χρήση τους, να θεωρούνται από το Νομόρχη ή άλλο εξουσιοδοτημένο όργανο. (άρθρο 6):

- Μητρώου μελών
- Πρακτικά συνεδριάσεων γενικών συνελεύσεων
- Πρακτικά συνεδριάσεων Δ.Σ.
- Εσόδων-εξόδων
- Περιουσιακών στοιχείων
- Πρωτοκόλλου εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων

Δημοκρατία και διαφάνεια στη διοικητική και οικονομική λειτουργία

Διεξαγωγή των αρχαιρεσιών με απλές και νόμιμες διαδικασίες, χωρίς αποκλεισμούς και αυθαίρετες ενέργειες

Αντιπροσωπευτικό διοικητικό συμβούλιο

3.12 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΥΕΞΙΑ - ΧΟΡΗΓΙΕΣ

Οι οικονομικοί πόροι ήταν, είναι και θα είναι το μεγάλο ζητούμενο για τη συντριπτική πλειοψηφία των σκακιστικών συλλόγων.

Είναι σχεδόν βέβαιο ότι οι κρατικές επιχορηγήσεις (ΓΓΑ) θα έχουν φθίνοντα ρυθμό.

Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι μία σημαντική πηγή εσόδων, αλλά δεν μπορεί ποτέ να θεωρηθεί ως αποκλειστική (διότι, υπάρχει το ενδεχόμενο αλλαγής προτεραιοτήτων από μία νέα δημοτική αρχή, ή ασυμφωνία «χαρακτήρων» μεταξύ διοίκησης του Δήμου και Δ.Σ. ενός συλλόγου, ή έλλειψη πόρων για τον ίδιο το δήμο)

Για τους παραπάνω λόγους, ο σύλλογος θα πρέπει να έχει και άλλες πηγές εσόδων.

Ηδη έχουμε αναφερθεί στο θέμα των εισροών από τη λειτουργία των τμημάτων υποδομών, της λειτουργίας βιβλιοπωλείου, micro-internet-café και κυλικείου.

Δεν θα πρέπει να ξεχνούμε και τις συνδρομές των μελών, ενώ ιδιαίτερα προσοδοφόρες είναι οι λαχειοφόρες αγορές, ο ετήσιος χορός, ακόμα και οι εκδρομές.

Σημαντική είναι και η βοήθεια που μπορούν να προσφέρουν τοπικές επιχειρήσεις, σε διάφορα θέματα (προσφορά αναψυκτικών, γευμάτων, γραφικής ύλης, εκτύπωσης και φωτοαντιγραφής, δώρων για τις λαχειοφόρες αγορές, κλπ)

Ομως, εκεί που παρατηρείται σημαντική υστέρηση, είναι στο θέμα της εξεύρεσης ισχυρών χορηγών, που θα καλύπτουν σημαντικές εκδηλώσεις (π.χ. διεθνή τουρνουά) του συλλόγου ή άλλες λειτουργίες, όπως μισθοδοσία προπονητών για τους καλύτερους σκακιστές της α' ομάδας, κάλυψη συμμετοχής σε μεγάλα διεθνή τουρνουά, κλπ.

Πιστεύουμε ότι το θέμα αυτό μπορεί και πρέπει να αντιμετωπιστεί με επαγγελματικό τρόπο: Σύνταξη φακέλου παρουσίασης του συλλόγου (εγκαταστάσεις, αγωνιστικά αποτελέσματα, έμφυχο δυναμικό, ταλέντα, προοπτικές), τεκμηρίωση για την αξία του ίδιου του σκακιού, έμφαση στις σχέσεις με φορείς (π.χ. τοπική αυτοδιοίκηση) και κατάλληλη επιλογή των ατόμων που θα πραγματοποιήσουν τις προσωπικές επαφές. Η αποστολή ενός φακέλου με τα παραπάνω στοιχεία θα πρέπει να συνδυάζεται με μία ζωντανή επαφή που μπορεί να παίξει καταλυτικό ρόλο για ένα θετικό αποτέλεσμα. Η εξασφάλιση προβολής και δημοσιότητας (ειδικά μέσω της τηλεόρασης) είναι ένα δελεαστικότατο στοιχείο για τον υποψήφιο χορηγό.

Η ανάθεση των παραπάνω σε διαφημιστική εταιρεία είναι μεν φιλόδοξη κίνηση, αλλά ιδιαίτερα δαπανηρή και χωρίς εξασφαλισμένο αποτέλεσμα.

Ισως, μία ενδιάμεση λύση να αποτελεί η ενίσχυση της απασχόλησης σκακιστικών managers που έχουν εμφανιστεί ευκαιριακά τα τελευταία χρόνια στο ελληνικό σκάκι και έχουν να επιδείξουν σημαντικό έργο, ιδιαίτερα στον τομέα της διοργάνωσης μεγάλων διεθνών αγώνων.

3.12 + 1 ΣΥΝ

- ❖ ΦΑΝΤΑΣΙΑ, ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
- ❖ ΤΟΛΜΗ, ΕΠΙΜΟΝΗ
- ❖ ΔΙΑΘΕΣΗ ΓΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑ, ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ
- ❖ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ, ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ, ΓΝΗΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
- ❖ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ
- ❖ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟΧΩΝ
- ❖ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ
- ❖ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΦΙΛΟΔΟΞΙΕΣ
- ❖ ΕΥ ΑΓΩΝΙΖΕΣΘΑΙ, ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΣΕ ΟΛΟΥΣ
- ❖ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΑΝΩ ΑΠ' ΟΛΑ
- ❖ ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ
- ❖ ΘΕΛΗΣΗ ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΙ ΤΟ ΣΚΑΚΙ ΤΗ ΘΕΣΗ ΠΟΥ ΤΟΥ ΑΞΙΖΕΙ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ.
- ❖ ΕΡΩΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΚΑΚΙ

«Εάν το σκάκι είναι επιστήμη, τότε είναι η πλέον ανακριβής. Εάν το σκάκι είναι τέχνη, τότε είναι απέραντα ορθολογική ώστε να θεωρείται ως μία τέχνη. Εάν το σκάκι είναι άθλημα, τότε είναι εξαιρετικά εσωστρεφές. Εάν το σκάκι είναι παιχνίδι, τότε είναι υπερβολικά σύνθετο για να θεωρείται ως τέτοιο. Εάν το σκάκι είναι ερωμένη, τότε είναι απόλυτα εξουσιαστική. Εάν το σκάκι είναι πάθος, τότε είναι και η ανταμοιβή. Εάν το σκάκι είναι ζωή, τότε είναι μία μελαγχολικά υπέροχη ζωή».

(ελεύθερη απόδοση των ρήσεων ενός αγνώστου, με την αυθαίρετη προσθήκη της προτελευταίας λέξης)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΣΥΛΛΟΓΟΣ: Η ΒΑΣΗ ΤΗΣ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΠΥΡΑΜΙΔΑΣ

- 1.1 «Σύλλογος: το κύτταρο της σκακιστικής ζωής»
- 1.2 Καταστατικό της ΕΣΟ
- 1.3 Νέος Αθλητικός Νόμος (Κεφάλαιο Α' – άρθρα 1-9)

2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ – Η ΠΟΡΕΙΑ ΩΣ ΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

- 2.1 Στατιστικά στοιχεία (αριθμός εγγεγραμμένων σωματείων, αθλητών, διαιτητών)
- 2.2 1970: Λίγοι σύλλογοι, μικρή παρουσία στην ελληνική περιφέρεια
2002: Ποιοτική περιφέρεια, πολυπληθές κέντρο
- 2.3 Υποδομές: Ανεπαρκείς και ελλιπείς
Κτίριο
Σκακιστικό υλικό (Σκακιέρες, χρονόμετρα, σκακιέρες τοίχου- μαγνητικές)
- 2.4 Οι σχέσεις με την τοπική αυτοδιοίκηση:
από την ανυπαρξία στη στενή συνεργασία
- 2.5 Η γέννηση και η ανάπτυξη των τμημάτων υποδομών (παιδών, προέφηβων, νέων, γυναικών)
- 2.6 ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
Αγωνιστική δραστηριότητα των τμημάτων υποδομών
Διεθνείς και άλλες εκδηλώσεις
Διασυλλογικοί αγώνες

3. ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ: 12 + 1 ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

3.1 «ΔΕΣΙΜΟ» ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΗ, ΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ

Σκακιστικές εκδηλώσεις (π.χ. για υποστήριξη
μειονεκτουσών κοινωνικών ομάδων, κ.ά.)

Υπαίθριες (και μη) εκδηλώσεις επίδειξης

3.2 ΣΥΝΕΧΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

3.3 ΕΝΕΡΓΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΜΕ ΣΑΦΗ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΡΟΛΩΝ

3.4 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ (ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ, ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ)

Δημιουργία μικρο internet-café

Βιβλιοθήκη, Βιβλιοπωλείο

ChessBase - Ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων
(αρχεία παρτίδων, ανοιγμάτων)

3.5 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ - ΠΡΟΠΟΝΗΤΕΣ

3.6 ΕΝΕΡΓΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΓΟΝΕΩΝ

3.7 «ΠΥΚΝΟ» ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

3.8 ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ – ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

3.9 ΔΙΑΔΟΣΗ - ΠΡΟΒΟΛΗ – ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

3.10 «ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΣΕΙΣ» - «ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ»

3.11 ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΝΟΜΟ – ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ - ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

3.12 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΥΕΞΙΑ - ΧΟΡΗΓΙΕΣ

3.12 + 1 ΣΥΝ